

03 לאוגוסט 2020
י"ג באב תש"פ
ירושלים

אל: שר המשפטים חה"כ אבי ניסנקורן

שלום רב,

הנדון: צורך דחוף בתיקון המצב המשפטי בכל הנוגע לפרסום שמות הצדדים בהחלטות שיפוטיות

א. פתח דבר

אנו מתכבדות לפנות אליך על מנת להעלות בפניך את הסוגיה שבנדון, בבקשה כי תפעל לתיקון המצב החוקי הקיים לעניין פרסום שמות צדדים כחלק מפרסום פסקי דין והחלטות שיפוטיות אחרות (להלן – "החלטות שיפוטיות") כפי שנעשה על ידי הנהלת בתי המשפט. ניסיוננו המעשי, עליו נרחיב בהמשך, מלמד כי פרסום החלטות שיפוטיות במרחב הסייבר מובילה לפגיעה משמעותית בפרטיות הצדדים, גם בנסיבות בהן העניין הציבורי במידע המפורסם מועט. האפשרות לאיתור אותן החלטות שיפוטיות על ידי חיפוש שמו של אדם במנוע חיפוש כללי במרחב הסייבר מעצימה לעין שיעור את הפגיעה בפרטיותו לעומת הפגיעה שנגרמה לפני עידן האינטרנט. העצמת הפגיעה מובילה לכך שהאיוון הקבוע בחוק אינו הולם את האיוון הערכי אליו כיוון המחוקק בעת הליך החקיקה. על כן, לעמדתנו יש לפעול לתיקון המצב הקיים, תוך קביעת איוון שונה בין הזכות לפרטיות לעקרון פומביות הדיון והזכות למידע ההולם את מאפייניו של מרחב הסייבר.

נזכיר כי עוד בשנת 2010 מינה שר המשפטים יעקב נאמן ועדה ציבורית בראשות שופט בית המשפט העליון בדימוס, הפרופ' יצחק אנגלרד "הוועדה לבחינת שאלות הנוגעות לפרסום פרטים מזהים בפסקי דין ובהחלטות של בתי המשפט ולעיון בתיקי בית המשפט" (להלן – "ועדת אנגלרד"). הוועדה הוקמה על רקע תלונות הולכות וגוברות של אזרחים על אודות פגיעה בפרטיותם בשל פרסום פסקי דין באינטרנט, במטרה להציע איוון ראוי בין עקרון פומביות והגנת הפרטיות במידע. בית המשפט העליון הזכיר את קיומה של הוועדה במספר פסקי דין, בהמתנה למסקנותיה. למיטב ידיעתנו, הוועדה אמנם שמעה רבים על מנת לגבש את עמדתה בנושא, אולם נכון להיום טרם פרסמה המלצות או מסקנות בנושא.

בשנים שחלפו מאז, תופעת הפרסום במרחב הסייבר הולכת וגוברת, והצורך בתיקון המצב הקיים גובר אף הוא. נבהיר כבר עתה כי אנו מתמקדות אך ורק בפרסום שמות אנשים פרטיים, כלומר בשמות אנשים שאין להם תפקיד או מעמד ציבורי, הם אינם עוסקים מורשים, או תאגידים, כחלק מפרסום החלטות שיפוטיות באתרים המפרסמים באופן שיטתי החלטות שיפוטיות (להלן - "אתרים משפטיים").

עוד נבהיר כי אין אנו עוסקות ב "זכות להישכח" במובנה הרחב, כלומר בבקשה למחיקת מידע אודות אדם המפורסם במרחב הסייבר, או בקשה להסרת תוצאות חיפוש המאתרות מידע שכזה. פנייה זו אינה עוסקת בפרסום שמות הצדדים על ידי הציבור לדוגמה כחלק מפרסום באמצעי תקשורת או רשתות חברתיות, זאת מתוך הנחה שבניגוד לפרסום שיטתי באתרים משפטיים המיועדים לכך, פרסום מידע כזה באתר אחר מעידה כשלעצמה על עניין ציבורי נוסף במידע שפורסם. על כן, אנו מתמקדות בפרסום שיטתי של מסמכי בית המשפט הנעשה במסגרת אתרים משפטיים יעודיים.

עוד נזכיר כי פרסום פסקי דין במרחב הסייבר מעלה שאלות רבות נוספות הנוגעות לפרטיות, דוגמת ניסוח החלטה שיפוטית כך שלא יכלול מידע רגיש או מזהה אודות אנשים המוזכרים בפסק דין; היכולת להסיק זהותו של אדם לפי הפרטים הנמסרים בהחלטה השיפוטית גם אם שמו מוסר ממנה; הכללת פרטי מידע רגיש דוגמת מספר זהות ותאריך לידה מדויק בהחלטות שכאלה, ועוד. אין אנו עוסקות בסוגיות אלה במכתב זה.

ב. הקושי במצב המשפטי הקיים

פירוט נרחב אודות הסוגיה כפי שעלתה במסגרת הפעילות של הקליניקה, תיאור המצב המשפטי בישראל, סקירה של משפט משווה בנושא ניתן למצוא במצע לדיון המצורף למכתב זה. המצע לדיון היווה את הבסיס לדיון [בשולחן עגול](#)¹ שקיימה הקליניקה במשותף עם האתר המשפטי "תולעת המשפט", בו השתתפו מומחים שונים בנושא מתחומי משפט שונים. במכתב זה נביא בתמצית את עיקרי הדברים, ונפרט אודות התיקונים המוצעים על ידנו.

במסגרת עבודתה השוטפת של הקליניקה, מפעילי "תולעת המשפט", הביאו לידיעתנו פניות רבות שקיבלו בעקבות פעילותם. אתר תולעת המשפט הינו אתר אינטרנטי המפרסם החלטות שיפוטיות תוך יצירת מפתוח לשמות הצדדים להליך המשפטי במנועי החיפוש האינטרנטיים. בשל המפתוח, ההחלטות השיפוטיות מאותרות בקלות על ידי חיפוש שם הפונים במנועי חיפוש אינטרנטיים (בעיקר מנוע החיפוש google). נוסף על כך, החלטות אלה מפורסמות ללא מגבלת זמן, וספק אם הן יוסרו אי פעם ממרחב הסייבר. מנקודת המבט של הפונים, האיתור הפשוט של ההחלטות השיפוטיות הללו מונע מהם את האפשרות להשתקם, לפתוח דף חדש בחייהם, להשתקם ולהמשיך הלאה, או להימנע מפרסום חלקי

¹ תיעוד השולחן העגול שהתקיים ובכלל זה חומרי הרקע שהוצגו במסגרתו ניתן למצוא בקישור: <https://csrcl.huji.ac.il/event/hcsrcl@mail.huji.ac.il> פרסום-שמות-צדדים-בהחלטות-שיפוטיות

ולא מדויק של אירועים בחייהם, שכן השלכות פרסום ההחלטות השיפוטיות מתעצמות ונוכחות בכל שלב ובשלב בחייהם. הם מתארים קושי רב להשתלב בחברה כמו גם בשוק העבודה, והתמודדות נפשית קשה עם עובדת הפרסום, המלווה בחרדות, שלעיתים אף מצריכה טיפול רפואי.

יצוין כי ישנם אתרים משפטיים נוספים שמנגישים את ההחלטות השיפוטיות הללו, חלק משמעותי מהם הינם למטרות רווח. לכל אתר ישנה מדיניות הסרת תכנים שונה. אתר תולעת המשפט הוא היחיד למיטב ידיעתנו שהינו עמותה שמטרתה קידום השקיפות בהליכים שיפוטיים, שאינה למטרת רווח. מדיניות האתר הינה להסיר ללא תשלום אך ורק מסמכים שקיימת לגביהם הוראה בדין להסירם, והאתר מסרב להסיר מסמכים אחרים. דוגמא אחרת שהובאה לידיעתנו הוא אתר נוסף בשם "ישראלכורט"² המפרסם את כל ההחלטות השיפוטיות המתפרסמות על ידי הנהלת בתי המשפט במערכת נט המשפט. לצד כל מסמך מצוי קישור בבקשה להסרתו בעלות של 49 ₪ למסמך. למיטב הבנתנו, האתר אינו מפעיל כל שיקול דעת, ומסיר את כל המסמכים שהוא מתבקש להסיר, תמורת תשלום. יצוין כי לא כתוב מי עומד מאחורי האתר, האתר אינו מופעל משרת ישראלי, והתשלום עבור הסרת החלטות אפשרי באמצעות paypal בלבד. התנהלות שכזו מותירה טעם לפגם, ומעלה חשש שיש בה משום ניצול לרעה של המידע המפורסם על ידי הנהלת בתי המשפט. כמפורט בהרחבה במצע לדיון, בקנדה פסקי הדין פורסמו ללא מפתוח כך שלא ניתן היה לאתרם באמצעות חיפוש שם של אדם, אולם אתר שנפתח ברומניה, פרסם את פסקי הדין הקנדיים עם מפתוח שכזה, ודרש תשלום על מנת להסירם. דרישת תשלום כזו בתמורה להסרת ההחלטה, הגם שהיא לכאורה חוקית, מזכירה במובנים מסוימים כופר או סחיטה, מה גם שאין דבר המונע מבעלי אתר שכזה לפתוח אתרים נוספים ולפרסם בשנית את אותן ההחלטות לצורך אותה המטרה. נזכיר כי אך לאחרונה, אתר חדש נוסף בשם <https://www.legalcases.co.il/> נפתח זה עתה, בסוף חודש יוני 2020. יצוין כי בחלק מהמקרים אופן הפרסום באתר מסוים משליך על מידת הפגיעה, כי אתרים המפרסמים רק מידע חלקי, לדוגמא מציגים רק את כתב התביעה, מעוותים את התמונה כך שנוצר רושם שגוי ופוגעני על אדם. ריבוי האתרים הללו ממחיש כי מדובר בסוגיה שיש להסדיר באופן רוחבי ובדחיפות.

כמפורט בהרחבה במצע לדיון המצורף, פעילות של אתרים משפטיים כאלה הינה חוקית, זאת שכן על פי ההלכה הפסוקה בישראל פרסום שמות הצדדים, כמו גם יצירת מפתוח לפיו ניתן לאתר החלטות שיפוטיות לפי חיפוש שמות הצדדים במנועי חיפוש כלליים באינטרנט מהווה חלק מהעיקרון החוקתי פומביות הדיון. עיקרון זה נועד להבטיח אינטרסים ציבוריים חיוניים, בין היתר קיומו של הליך משפטי תקין ושוויוני. לצד זאת נקבעו הוראות שונות בחוק האוסרות על פרסום שמות צדדים בהליכים ספציפיים, כגון הליכים בבית משפט לענייני משפחה. לכאורה אתרים אלה מפרסמים החלטות שיפוטיות שהיו פומביות ממילא, ואין בכך אלא להגשים את עקרון פומביות הדיון, כפי שהיה קיים מאז ומתמיד. אולם בפועל, לעמדתנו, קשה לסתור את הטענה לפיה הקלות בה יכול כל אדם לאתר את

² ראו אתר "ישראלכורט" בקישור <https://isracourt.com/>

ההחלטות בעידן הדיגיטלי משנה באופן מהותי את האיזון שבין הזכות לפרטיות לבין פומביות הדיון, כמו גם את האיזון שנקבע בחוק המרשם הפלילי (תקנות השבים), תשמ"א – 1981 (להלן – חוק המרשם הפלילי), בכל הנוגע לדיון הפלילי בין עקרון תקנות השבים לפומביות הדיון.³

שאלת האיזון הראוי בין הזכויות הללו זוכה לדיון ציבורי בשנים האחרונות, והובילה אף לתיקוני חקיקה שצמצמו במעט את פרסום פסקי הדין. כאמור לעמדתנו יש מקום לשנות מהאיזון הקבוע כיום, כמו גם להימנע ככל שניתן להותיר שיקול דעת שכזה בידי גורמים פרטיים. אין חולק כי דרך המלך לשינוי האיזון הקבוע בדיון כיום היא תיקון חקיקה. הן בהיבט המוסדי, מדובר באיזון בין זכויות יסוד שראוי שהמחוקק יקבע ולא גורם פרטי לפי שיקול דעתו. הן בהיבט המעשי, זו הדרך היחידה בה ניתן להסדיר את עצם פרסום ההחלטות על ידי הנהלת המשפט מלכתחילה, ולעצב את אופן פרסומם. ברור לנו שמרגע שהנהלת בתי המשפט מפרסמת מסמך באופן מקוון, היכולת לשלוט בפרסומו לאחר מכן ולמנוע ניצול לרעה במידע שפורסם מוגבלת מאוד. יחד עם זאת, בשים לב להיקף התופעה הבא לידי ביטוי בפניות הרבות שהובאו לידיעתנו, ולאור העובדה שתיקוני חקיקה בנושא מבוססים לבוא אימצה הקליניקה שלנו אמות מידה על מנת לייצג במקרים המתאימים פונים בבקשות לאיסור פרסום לפי החוק הקיים, כחלק מניסיון לשנות את ההלכה הפסוקה בסוגיה. התנסות זו מהווה בסיס חשוב להצעותינו לתיקוני החקיקה הכלולות במכתב זה.

תיקוני החקיקה המוצעים מפרטים אמות מידה אחידות וברורות בהם נכון יהיה לאסור על פרסום שמות הצדדים. נוסף לכך, אנו תקווה כי עד לקבלתם של תיקוני חקיקה, אמות המידה הללו יישמשו כמדיניות או כבסיס לגיבוש מדיניות גם עבור האתרים המשפטיים שסביר כי מתחבטים בשאלות דומות. זאת על מנת למנוע מצב דברים בו החלטה להסרת הקישור של שמו של אדם מהחלטה שיפוטית מסוימת תהא מוטת ומושפעת משיקולים שאינם רלוונטיים, או מתקבלת באופן שאינו שוויוני כלפי כלל הציבור.

ג. תיקון המצב הקיים

אמות המידה המוצעות להלן גובשו על ידנו תוך בחינת החוק והפסיקה הישראלית, בחינת דוגמאות שונות של פניות שהתקבלו באתר "תולעת המשפט" בנושא, וקבלת השראה משיטות משפט אחרות. מובן לנו כי מדובר בשאלות כבדות משקל, אשר הכרעה בהן מבוססת על עמדה ערכית באשר לאיזון הראוי בין הזכויות הנוגעות לעניין. אמות המידה לוטשו במסגרת דיון מעמיק עם מומחים שונים בתחום חלקו בשולחן העגול שקיימנו שאזכר לעיל. זאת, הגם שברור לנו כי לא ניתן לעצב מדיניות 'מושלמת' וכי לכל אמת מידה עלולים להתקיים חריגים.

³ וראו לדוגמא מיכאל בירנהק, חשיפה מקוונת וחשיפה משפטית: על פרטיות ופומביות של פסקי דין ברשת, משפטים מח תשע"ט, 31. (להלן – "חשיפה מקוונת")

נשוב ונדגיש כי תיקון חקיקה הוא הכרחי על מנת לשנות את המצב הקיים. הניסיון של הקליניקה מלמד כי חסמים רבים עומדים בפני אלו שמבקשים לתקן את המצב על ידי תיקון ההלכה הפסוקה. ראשית, כמו ביחס למימוש זכויות רבות אחרת, פונים המגיעים מרקע מוחלש חסרי אמצעים כלכליים ומשאבים נפשיים לפתוח בהליך משפטי ונרתעים מכך. כל שכן כאשר ניסיונם הראשוני עם מערכת המשפט הותיר בם חוסר אמון כלפי המערכת. שנית, הצורך לפנות אל הצד השני לשם קבלת עמדתו בנושא, לאחר שחלף זמן ממועד ניהול ההליך מרתיע אף הוא פונים רבים ומונע מהם לעמוד על זכותם. מבין כעשרה פונים העונים על אמות המידה שגיבשה הקליניקה, המציעה את שירותיה המשפטיים ללא תשלום, רק שני פונים העזו להגיש בקשה לאיסור פרסום. שני פונים אלה היו פונים חזקים אחד מהם סיים הכשרתו כרואה חשבון והשני הינו מהנדס. מכתב מטעם אחד מהם אל שר המשפטים מצורף למכתב זה. אמנם לא מדובר במדגם מייצג אולם אנו סבורות כי אין זה מקרה שאלה הם הפונים העומדים על זכויותיהם. דווקא פונות מוחלשות, עובדות בחברות קבלן, אמהות חד הוריות וכדומה חששו להתקדם עם בקשה שכזו, למרות שהובהר להם כי הגשת הבקשה על ידנו הינה ללא עלות כספית.

שנית, גם כאשר מוגשת בקשה, ניסיונו מלמד כי בית המשפט נמנע מלפרט ולקבוע החלטה שיש בה משום תקדים כללי, אלא קובע (במקרה הטוב) בלקוניות כי לאור נסיבות העניין הבקשה מתקבלת. אגב, החלטות לגבי איסור פרסום, על פי רוב אינן מתפרסמות גם הן, ובכך יש קושי נוסף לשינוי ההלכה בסוגיה. מעבר לזאת ההלכות בנושא המבכרות את עקרון פומביות הדיון, התקבלו בבית המשפט העליון, על כן גם אם תתקבל החלטה מפורטת אשר תיתקף, לשם שינוי רוחבי של ההלכה יש צורך להמשיך עם ההליך מבית משפט שלום ועד לדיון בפני הרכב מורחב בבית המשפט העליון, הליך שסביר כי ימשך זמן רב, ויצריך משאבים נפשיים רבים מהמבקש.

ד. אמות מידה המוצעות לבחינת פרסום שם של אדם בהחלטה שיפוטית

כאמור, הסוגיה העומדת לפתחנו מעלה דילמות קשות שהכרעה בהן הינה למעשה הכרעה לגבי אחד מהבסיסים הערכיים עליהם מושתת המארג החברתי העדין בישראל. כזכור, מטרתנו במסמך זה הינה צנועה יותר, והיא קביעת אמות מידה ברורות שיעוגנו בחקיקה, לפיהן יוכרע מתי הכף נוטה לטובת הסרת שמות צדדים מאתרים משפטיים לשם הגנה על פרטיותם. משימה מצומצמת זו הינה מורכבת דיה.

עמדתנו המוצגת גובשה תוך מחשבה מעמיקה בנושא, אולם ברור לנו שניתן לקבוע את האיזון בין הזכויות האמורות באופן שונה מזה המוצע על ידנו. בשולחן העגול שקיימנו בנושא גופים שונים הציגו עמדות שונות בסוגיה. עו"ד ד"ר אסף פוזנר, המייצג את האתר המשפטי "נבו" הצביע על הקושי לדעת בעת הזו מי יהיה אדם בעל מעמד ציבורי בעתיד אשר מידע אודות החלטות שיפוטיות לגביו עשוי להיות בעל עניין ציבורי רב בעתיד. אחרים גרסו שלתוצאות ההליכים השיפוטניים לא צריך להיות קשר

להחלטה בדבר הפרסום, וכי איסור פרסום שמות הוא שצריך להיות ברירת המחדל למעט בנסיבות מסוימות.

נקדים ונאמר כי מתוך הכרה בחשיבות השקיפות וזכות הציבור למידע אין זה נכון לעמדתנו להפוך את ברירת המחדל ולהציע כי שמות הצדדים לא יפורסמו כלל. לצד זאת, לעמדתנו ישנם מקרים מסוימים בהם ראוי לצמצם את הפרשנות שניתנה לעקרון פומביות הדיון, ולהעניק הגנה גדולה יותר לזכות הפרטיות של הצדדים להליך. נדגיש שוב כי לעמדתנו יש לפרסם את שם צד להליך מקום בו מדובר בהחלטות שיפוטיות שהצד הינו תאגיד, בעל תפקיד או מעמד ציבורי או עוסק במקצוע מורשה שההליך המשפטי נוגע לכשירותם לעסוק באותו מקצוע. נוסף לכך, יש להותיר אפשרות עבור מי שמעוניינים בכך להתיר את הפרסום גם במסגרת האתרים המשפטיים.

טיב האיסור

בשים לב לעקרון פומביות הדיון יש לקבוע איסור פרסום צר ככל שניתן, על מנת לפגוע בעקרון זה במידה הפחותה ביותר. אם כן, אין לקבוע איסור פרסום על ההחלטה השיפוטיות כולה.

ישנה שאלה באשר לטיב האיסור שיש לקבוע. האם במקרים המתאימים יש לקבוע איסור על פרסום השם על גבי המסמך או שמא די באיסור המפתוח של השם, כדי למנוע את האפשרות לאתר את ההחלטות השיפוטיות בחיפוש כללי באינטרנט.

בשים לב לכך שעוצמת הפגיעה בפרטיות במרחב הסייבר נובעת מהיכולת לאתר מסמכים הנוגעים לאדם, ולבנות פרופיל מלא של אותו האדם, לכאורה די באיסור מפתוח השמות על מנת להפחית באופן משמעותי את הפגיעה. באופן כזה המידע עצמו יהיה מפורסם וניתן יהיה לאתר אותו, שלא במסגרת חיפוש דווקני תחת אדם מסוים. צבי דביר מהתנועה לזכויות דיגיטליות הציג עמדה כזו במסגרת השולחן העגול.

החיסרון של גישה זו הוא שמרגע שמסמך פורסם עם שמות הצדדים לא ניתן יהיה לשלוט בהמשך פרסומו ברשת האינטרנט. כפי שצוין, הניסיון הקנדי מלמד, שאי המפתוח של שמות הצדדים בקנדה לא מנע אתר שנפתח לכאורה ברומניה, שם אכיפת הדין הקנדי, ככל שזה אכן חל, קשה אף יותר, ופרסם את כל המסמכים הללו לאחר מפתוח באופן הנגיש לכלל אזרחי קנדה.

אפשרות אחרת היא לאסור על פרסום השמות על גבי המסמכים. באופן זה יפורסמו במקרים המתאימים המסמכים ללא שמות הצדדים, באופן שלא ניתן יהיה לשחזר מהמסמך עצמו מי הוא הצד העומד מאחורי ההחלטה.

חסרון של גישה שכזו הינה שהיא מונעת את האפשרות למחקר כללי שבו שמות הצדדים נדרשים, לדוגמא מחקר אודות אפליה במערכת המשפט כנגד קבוצה באוכלוסיה) ואף את האפשרות למחקר

לאחר חלוף זמן. (לדוגמא כפי שהעלה עו"ד ד"ר אסף פוזנר במסגרת השולחן העגול, אדם שבעת קבלת ההחלטה על איסור פרסום שמו היה אדם פרטי, אולם עם חלוף הזמן זכה במעמד ציבורי).

לאחר שקילת השיקולים, לעמדתנו ככל שבירות המחדל לפרסום שמות הצדדים נותרת בעינה מלבד נסיבות מסוימות, ראוי במקרה של התערבות שיפוטית, לאסור על פרסום השם במסגרת הפרסום האוטומטי באתרים המשפטיים, ולא רק לאסור על המפתוח לפי השם. זאת על מנת למנוע שימוש לרעה במידע כזה כפי שאירע בקנדה. עם זאת יש להבהיר כי לעמדתנו יש לקבוע איסור פרסום אך ורק לגבי איסור פרסום השם על גבי המסמך עצמו כפי שהוא מפורסם באתרים המשפטיים. יש להיזהר ממצב דברים לפיו איסור פרסום שכזה למעשה מונע באופן קטגורי מאדם שיש לו עניין בנושא (לדוגמא קורבן עבירה או איש תקשורת) לפרסם את שם האדם באמצעים העומדים לרשותו (לדוגמא ברשתות החברתיות). אנו מניחות שפרסום ספונטני כזה מעיד על עניין רב יותר לציבור מאשר פרסום אוטומטי של אתרים משפטיים.

למותר לציין שבשולחן העגול שקיימנו היו שסברו אחרת.

המקרים בהם נכון לעמדתנו לשנות את ברירת המחדל ולמנוע את פרסום שמות הצדדים:

בהליך הפלילי

- א. אנו יוצאים מנקודת מוצא שכאשר רשות שלטונית חזרה בה מעמדתה כנגד אדם, בין אם בהחלטה הרשות החוקרת, הפרקליטות או בית המשפט – האיזון הנכון הינו לטובת הפרטיות של האדם, והיכולת שלו להשתקם. לדוגמא:
- החלטות הנוגעות למעצר כחלק מחקירה שבסופו של דבר הוחלט לסגור את תיק החקירה, מכל עילה.
- החלטה הנוגעת לתיק פלילי לאחר שהוגש בו כתב אישום, שבסופו של דבר המדינה חזרה בה מכתב האישום
- החלטה שיפוטית בערכאה הגבוהה ביותר, או פסק דין חלוט שלא להרשיע אדם.
- מקרה בו נשיא המדינה החליט להעניק חנינה לאדם.

יש לציין, עמדת הסנגוריה הציבורית כפי שהוצגה בשולחן העגול, ובפני ועדת אנגלרד, הינה שיש להפוך את ברירת המחדל ולאסור על פרסום שמות הצדדים בכל הליך פלילי.

ב. באשר לאלו שהורשעו בערכאות המשפטיות, לעמדתנו אין לקבל מצב הדברים הקיים לפיו החלטות אלה ניתנות לאיתור לצמיתות. על כן, אנו מציעים להשתמש בחוק המרשם כמקור הולם להבחין בין העבירות השונות לפי חומרתם. עם זאת יש לזכור כי האיזונים הקבועים בחוק המרשם נועדו לקבוע מתי גורמים מסוימים רשאים לקבל נגישות למידע זה. איתור מידע שכזה באינטרנט על ידי

חיפוש פשוט יותר ופוגע יותר לאין שיעור בשיקומו של אדם ובפרטיותו. על כן, נציע לקבוע כי יש להסיר את המפתוח לאחר שחלפה למעלה מחצי מתקופת ההתיישנות לפי חוק המרשם, כל עוד בתקופה זו האדם לא הורשע במעורבות בתיקים פליליים אחרים.

בהליך המנהלי

בהליכים שמטרתם מיצוי זכויות סוציאליות מול הרשויות המנהליות הרלוונטיות; לדוגמא קבלת קצבאות מהמוסד לביטוח לאומי, קבלת דיור ציבורי וכדומה.

בהליכים בהם הרשות ביקשה להטיל סנקציה כנגד אדם וחזרה בה מעמדתה, או ההחלטה השיפוטית הגבוהה ביותר הינה לטובת בעל הדין.

שמות חייבים או פושטי רגל אלא אם מצב דברים זה קשור לעבירות פליליות בהן הורשעו, דוגמת מרמה.

בבתי דין לעבודה

בשים לב לפערי הכוחות המובנים בין עובדים למעסיקים, לעמדתנו יש לחסות את שם העובד/ת למעט במקרים בהם בית המשפט ימצא כי מדובר בנסיבות ייחודיות המצדיקות את פרסום שם העובד/ת.

יצוין כי עמדה שכזו נדחתה על ידי בתי הדין האזורי בבאר שבע ובחיפה, עובדה הממחישה את החשיבות בתיקון חקיקה על מנת לסטות מהמצב הקיים.

בהליך אזרחי

בניגוד להליך הפלילי, בהליכים אזרחיים לא קיים עוגן כחוק המרשם המציע דירוג של העוולות האזרחיות. נוסף לכך מאחר שמדובר בסכסוך בין שני צדדים פרטיים שווי מעמד, דומה כי ההצדקה להסרת שם של אדם אם ההחלטה השיפוטית הינה לטובתו חלשה יותר. על כן נציע לפחות בשלב ראשון להתייחס למצבים אלה בלבד:

- בבקשה לחסות שם של אדם (ולא שם של תאגיד) שהוגשה בהסכמת שני הצדדים, למעט בהליכי תובענות ייצוגיות.
- עו"ד ד"ר אסף פוזנר הזהיר בהקשר זה מהפרקטיקה הקיימת לפיה תאגידים חזקים, דוגמת חברות ביטוח או מוסדות רפואיים, לוחצים על צד פרטי וחלש יותר להסכים לאיסור פרסום ההליך, באופן הפוגע באינטרס החברתי.
- חלפו למעלה משבע שנים מיום מתן ההחלטה.

בכלל ההליכים

כאשר ההחלטה כוללת מידע רגיש במיוחד בענייני בריאות, יחסי אישות או מידע כלכלי. דומה כי אין מנוס מקביעה כי פרשנות הביטוי 'מידע רגיש במיוחד' בהקשרים אלה תתפתח עם הניסיון שיצטבר בנושא.

ה. סיכום

הסוגיה שהבאנו לפניך הינה סוגיה מורכבת, אשר לעמדתנו קיימת דחיפות רבה בהסדרתה. בעשר השנים שחלפו מהמועד בו מונתה ועדת אנגלרד פרסום ההחלטות במרחב הסייבר הפך נגיש יותר ויותר, וכפועל יוצא מכך השלכות הפרסום. כמות הנפגעים מפרסומים שכאלה הינה רבה, על כך יעידו הפניות הרבות המתקבלות באתרים המשפטיים בבקשה להסרת החלטות שיפוטיות. הפגיעה באנשים אלה היא משמעותית, והם מתארים שיבוש קשה באורח חייהם, רווחתם ומצבם הנפשי. הותרת ההכרעה באם שמות הצדדים בהחלטות השיפוטיות יפורסמו אם לאו, ויהיו נגישים לכל בחיפוש פשוט במנוע חיפוש אינטרנטי בידי ידיים פרטיות מעורר פגיעות אליהן לא כיוון המחוקק ויוצר פתח לניצול לרעה של כוח שכזה.

במכתב זה ובמצע הדיון המצורף לו הצגנו את עמדתנו בסוגיה הנסמכת על ניתוח הדין בישראל ועל הסדרת הנושא במדינות אחרות. מובן כי ניתן להציע איזונים שונים במידת מה מאלה המוצעים כאן. כך או כך, ישנה דחיפות רבה וחשיבות כי הממשלה תוביל תיקון חקיקה על מנת להסדיר את הנושא באופן המגלם את האיזון הראוי לדעת המחוקק לאור מאפייני הפרסום של ההחלטות השיפוטיות במרחב הסייבר.

נשמח כמובן להרחיב ולהשיב לכל שאלה.

בברכה,

דנה יפה, עו"ד

**המסמך נכתב בסיוע הסטודנטים איתי ארבל ועדי לנדרס מהקליניקה לזכויות אדם במרחב הסייבר, האוניברסיטה העברית, ירושלים

העתק

היועץ המשפטי לממשלה
היועץ המשפטי להנהלת בתי המשפט